

Welkomstkaarten voor Erven

Gaan voor groen!

Jij gaat voor groen? Geweldig! Een groene omgeving levert veel voordelen. Een groene omgeving is een gezonde omgeving en aanleg van groen in plaats van verharding maakt de omgeving beter klimaatbestendig. Maar groen geeft ook ruimte aan planten en dieren! Vooral soorten die wat extra aandacht nodig hebben kunnen op jouw erf een plekje krijgen. Hoe? Bekijk de verschillende welkomstkaarten!

Aandachtsoorten

De provincie Overijssel zet zich in voor de natuur! Een aantal planten en dieren verdienen extra aandacht, omdat ze zeldzaam zijn of vooral in Overijssel voorkomen. Dit noemen wij Overijsselse aandachtsoorten. Met simpele maatregelen kan ook jij een aantal van deze soorten een plekje bieden. En naast deze aandachtsoorten profiteren ook vele andere soorten van deze maatregelen.

En het levert jou ook wat op! Wist je bijvoorbeeld dat een huiszwaluw tot wel 50.000 muggen en vliegjes per week op-eet? Dat wilde bijen ervoor zorgen dat de bloemen elk jaar weer zo mooi bloeien? En dat vleermuisjes elke nacht tientallen muggen en insecten vangen? Zo helpen we elkaar!

Welke soorten komen op bezoek?

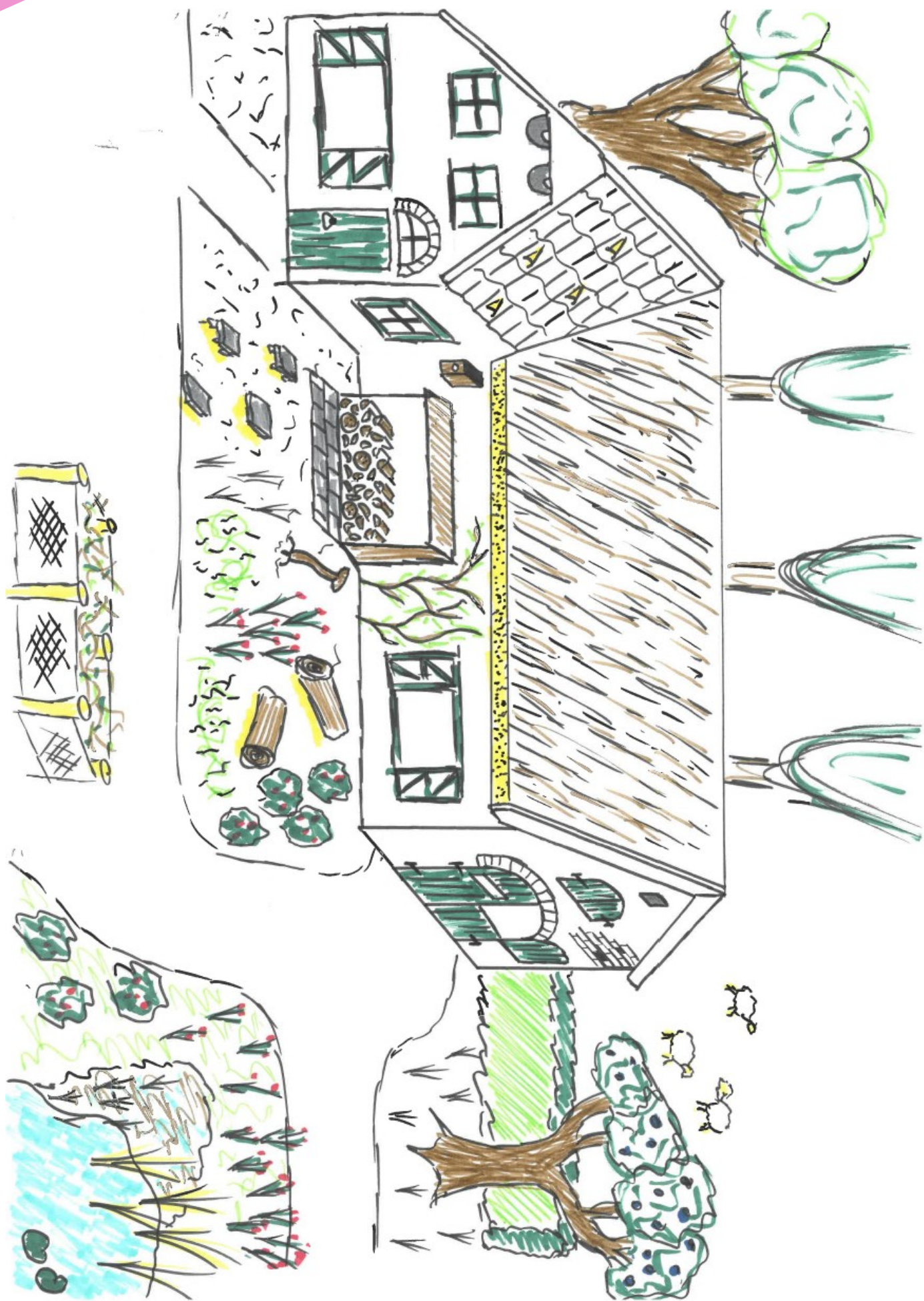
Erven bieden een unieke plek voor vogelsoorten als boerenzwaluw en kerkuilen. Bloemen en planten trekken veel insecten aan, zoals wilde bijen! Bijen met bijzondere namen, zoals de ranonkelbij, de kauwende metselbij, de kleine wespbij en de paardenbloembij zijn bijzonder voor Overijssel en komen graag op bezoek. En insecten trekken weer vleermuizen aan! Zoals de franjestaart, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis en de rosse vleermuis, die graag gebruik maken van vleermuiskasten. En voor je het weet heb je een buurt vol bijzondere planten en dieren!

Help ons goed bruikbare welkomstkaarten maken! De welkomstkaarten zijn in ontwikkeling. Staat hier alle benodigde informatie begrijpelijk op? Is er behoefte aan meer informatie?

Laat het ons weten: natuurvoorelkaar@overijssel.nl

TESTVERSIE

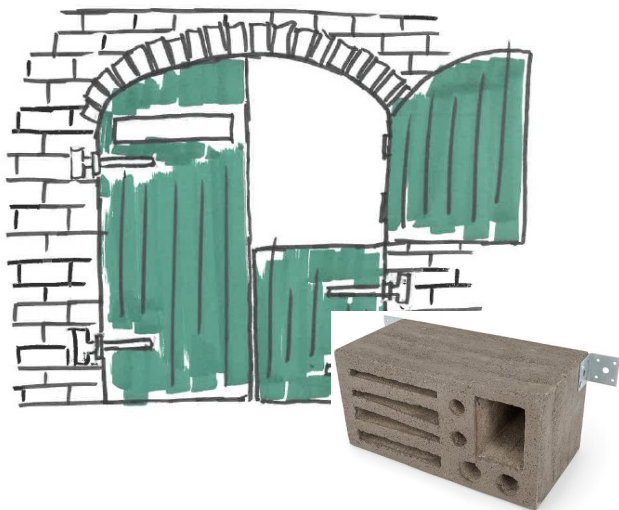
Overzichtstekening Groene Erven

Welkomstkaart voor vleermuizen

...zo krijg je ze op bezoek:

1

Een aantal vleermuizen maakt graag gebruik van oude **schuren met ruime zolders**. Help ze op weg door het maken van een **invliegopening**. En creëer een aantal nisjes en spleten waar ze overdag in weg kunnen kruipen.

2

Andere soorten maken gebruik van boomholtes. Hang op een aantal plekken **vleermuiskasten** aan de **bomen**. Doe dit aan de **zuid- en westzijde** van de boom.

3

Plant **Hollandse planten en bloemen** aan. Hou indien mogelijk **dieren op het erf** en/of maak een mestplek. Dit trekt allerlei soorten insecten aan.

4

Voorkom felle verlichting op het erf. Hou tuinverlichting laag bij de grond en naar beneden gericht.

...dit wist je nog niet over vleermuizen

- Franjestaart -

Ze jagen graag tussen de bomen, waarbij de staart wordt gebruikt om insecten te vangen en naar de bek te brengen.

- Gewone grootoorvleermuis -

Check zijn oren! Ruim half zo lang als het hele lichaam. Ze kunnen dan ook goed jagen in kleine ruimtes, zoals een ruime zolder.

- Rosse vleermuis -

Deze vleermuis jaagt tot wel 30 kilometer vanaf zijn schuilplaats, tussen bomen of boven water. Overdags slapen ze graag in een kast aan een boom.

- Baardvleermuis -

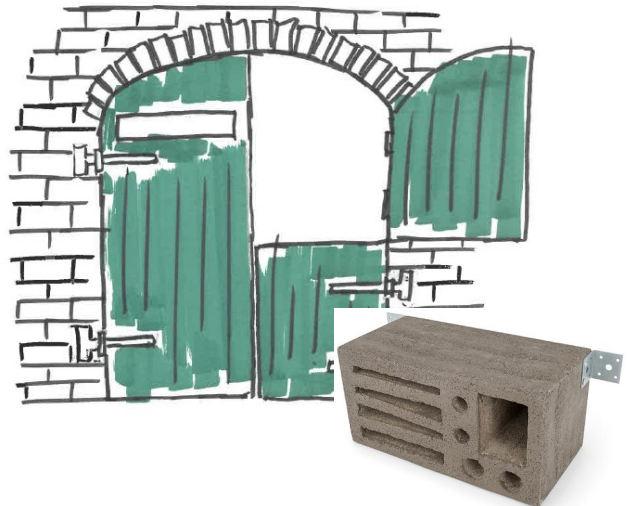
Als kleine en zeldzame vleermuis worden ze niet veel gezien. Ze jagen naast loof- ook in naaldbos!

Alle vleermuizen eten (vliegende) insecten. Tot wel 300 per vleermuis per nacht!

...dit hebben ze nodig

Oude gebouwen en schuren

vleermuizen maken gebruik van (oude) gebouwen, waar ze schuilplekjes vinden in spleten en kieren.

Vleermuiskasten

Ook vleermuiskasten worden graag gebruikt. Hang deze aan gebouwen en aan bomen, aan de zuid- of westzijde.

Insecten

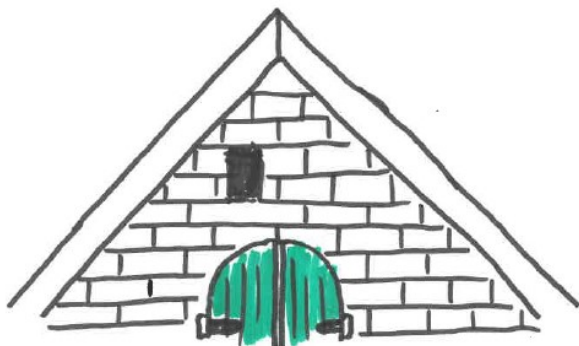
Door het maken van een insectvriendelijke omgeving, maak je voedsel voor vleermuizen!

Welkomstkaart voor de Kerkuil

...zo krijg je ze op bezoek:

1

Ze broeden hoofdzakelijk in schuren op erven of in kerktorens!

Mits deze een ingang hebben natuurlijk...

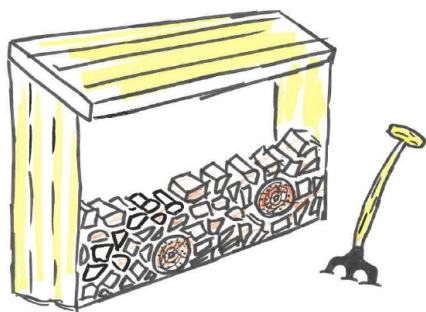

2

Help muizen en je helpt de uil. Met rommelige hoekjes op het erf is er voldoende te jagen!

3

Jagen vanaf een goed uitkijkpunt maakt de uil meer succesvol.

Tips & tricks

...dit wist je nog niet van de kerkuil

Er zijn twee ondersoorten voor in Nederland; één met een donker en één met een licht verenkleed

Kerkuilen kunnen geruisloos vliegen, onder andere door kleine 'haakjes' aan het eind van de veren.

Ze kunnen ook vrijwel blind jagen. Doordat de oren iets afwijkend staan van elkaar, kan de uil op gehoor richting en afstand inschatten.

Een ruime ongebruikte zolder of nok in de schuur? Maak **een opening hoog in de voorgevel**, zodat de kerkuil naar binnen kan. Plaats binnen de schuur **een kerkuilennestkast**.

Rommelige hoekjes trekken muizen aan. Denk aan houtstapels, een hooibaal of een overhoekje met zadenrijke Hollandse grassen (rogge of gerst).

Hollandse planten & bloemen en dichte hagen bieden dekking en voedsel voor muizen.

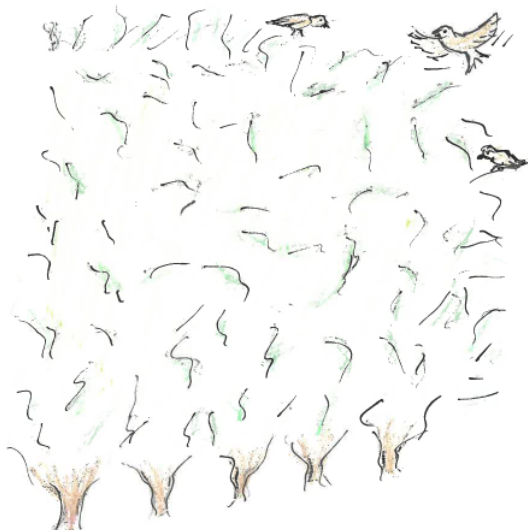
Plaats enkele **zitplekken**. Steek bijvoorbeeld een oude hooivork of schop met een handvat in de grond.

Bekijk de **kerkuil-handleiding online!**

Welkomstkaart voor de Ringmus

...zo krijg je ze op bezoek:

1

Ze voelen zich veilig in dichte struiken.
Zoals de meidoorn of sleedoorn!

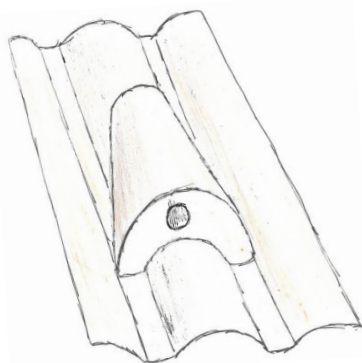
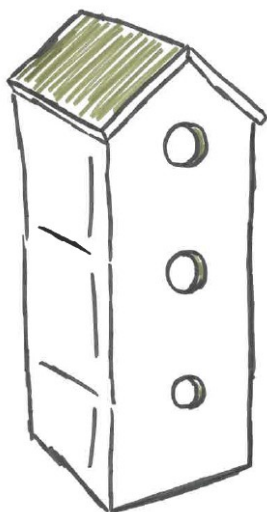
2

Ze zijn gek op Hollandse
bloemen en insecten.

3

Holletjes zijn lastig te vinden. Een nest-
kast op dakpan nemen ze graag in bezit!

Tips & tricks

...dit wist je nog niet van de ringmus

Grote kans dat je ze al vaker ontmoet hebt en dacht dat het een **huismus** was. Maar ze zien er net even anders uit... Let maar eens op!

Soms bouwen ze een holletje in het grote nest van een **ooievaar of buizerd!** Zo hebben ze dan een persoonlijke bodyguard.

Vroeger werden sleedoorn- en meidoornhagen als natuurlijk prikkeldraad gebruikt. **Vervang een hek** of schutting daarom **voor een sleedoornhaag!**

Oorspronkelijk maak ik mijn nest in rotsen en spleten. Een **mussendakpan** of **nestkast** wordt daarom gewaardeerd. Plaats deze aan de noord- en oostzijde. Maar **oude schuren** maak ik ook graag gebruik van!

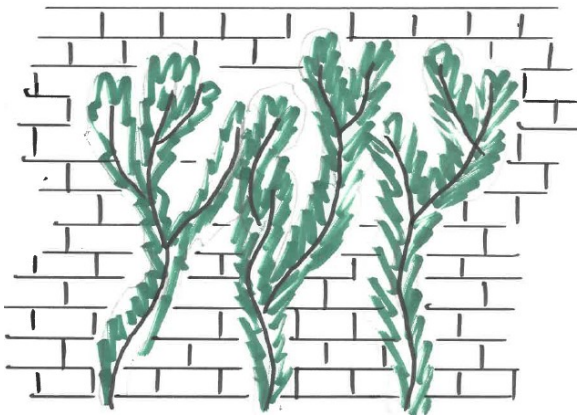
Borders, bloembakken of bermen; strooi er **Hollandse bloemenmengsels** in. Prachtig om te plukken, bordenvol zaadjes en het trekt veel insecten aan!

De ringmus pikt graag een graantje mee. Een **hooi- of stro schuur** die toegankelijk is, is voor hen een paradijs.

Welkomstkaart voor de **Grauwe vliegenvanger**

...zo krijg je ze op bezoek:

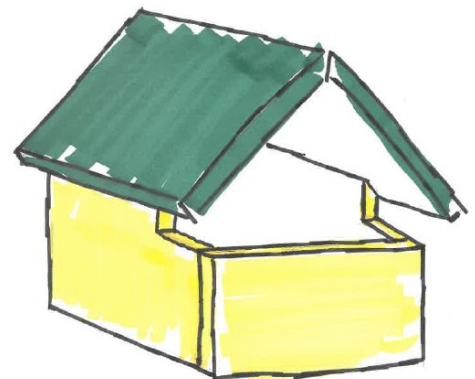
1

Ze voelen zich veilig in muurbeplanting, zoals klimop en hop. Ook in dichte struiken. Zoals de meidoorn of sleedoorn!

Holletjes zijn lastig te vinden. Een halfopen nestkast nemen ze graag in bezit!

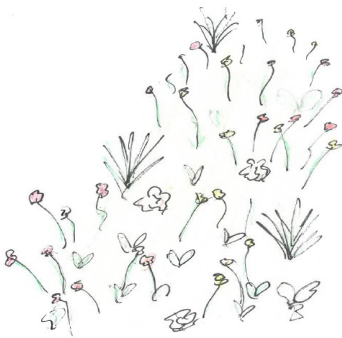
2

3

De naam zegt het al; ze eten vliegende insecten. Die op hun beurt op water, bloemen of mest afkomen.

...dit wist je nog niet van de **grauwe vliegenvanger**

Vanaf een uitkijkpost, zoals een tak of een paaltje, vliegt de vliegenvanger korte stukjes om vliegjes uit de lucht te vangen.

Dit kleine grijze vogeltje overwintert in West Afrika en zuidelijker. Een enorme afstand voor dit kleine vogeltje!

Tips & tricks

Muur beplanting werkt als isolatie; laat **hop of klimop** tegen je huis opgroeien. Of maak een **meidoorn- of sleedoornhaag!**

Vliegenvangers nestelen graag op beschutte plekje. Hang het nestkastje op **tussen de beplanting of onder een afdak (schuur of carport).**

Haal het vee indien mogelijk (deels) op het erf en creëer een plek waar wat **mest mag blijven liggen.**

Gebruik zoveel mogelijk **Hollandse planten en bloemen** in de tuin.

Welkomstkaart voor de Boerenzwaluw

...zo krijg je ze op bezoek:

1

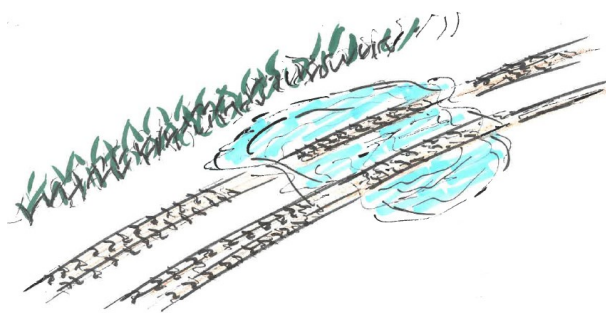
Ze broeden hoofdzakelijk in boerenschuren! Mits deze open zijn natuurlijk...

2

Maak een modderplek, waarvan de huiszwaluw een nestje kan bouwen.

3

Ze zijn gek op water en poep! Nou ja, vooral de insecten die dit aantrekt.

Tips & tricks

...dit wist je nog niet van de huiszwaluw

Ze bouwen hun **nestje van modder**. Van wel 2000 hapjes modder, welke met speeksel worden verlijmd.

Nesten worden hergebruikt! Gemiddeld gaan ze 7 jaar mee, maar er is een nest bekend dat 48 jaar dienst deed.

1 zwaluw eet per week zo'n **50.000 muggen** en vliegjes voor je op!

Boerenzwaluwen zijn onlosmakelijk verbonden met boeren erven. Zet een **raam of deur op een kier**, of **breng een doorvliegopening aan in de deur**.

Indien geen goede balken met nisjes aanwezig, **breng een paar nestplankjes aan in een donker hoekje**. Niet meer dan een plankje hout geschroefd aan de balk.

Onverharde wegen bieden doorgaans voldoende modder, wanneer het heeft geregend. **Rommelige drinkplekken in de wei**, maken het ook lekker modderig!

Haal het vee indien mogelijk (deels) op het erf en creëer een plek waar wat **mest mag blijven liggen**.

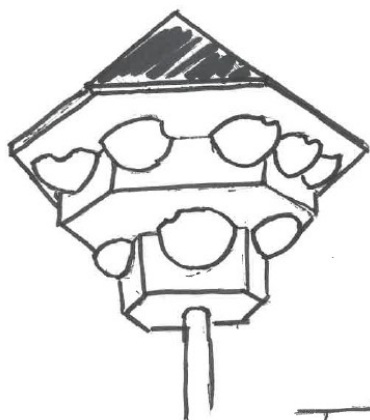
Richt watergangen rondom het erf natuurlijk in, met (deels) **flauwe oevers**. En breng Hollandse bloemen en

Welkomstkaart voor de Huiszwaluw

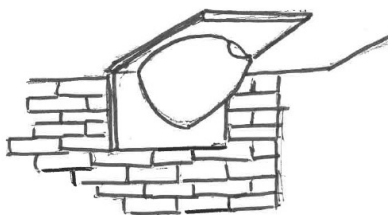

...zo krijg je ze op bezoek:

1

Ze broeden graag onder overstekende (witte!) dakgevels. Een kunst-nestje helpt ze op weg!

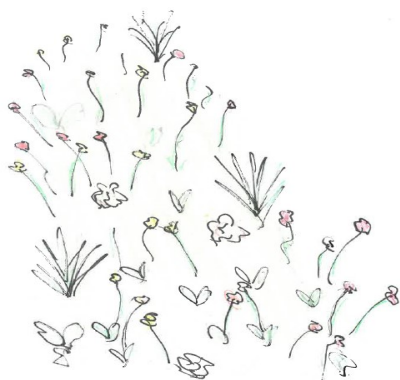
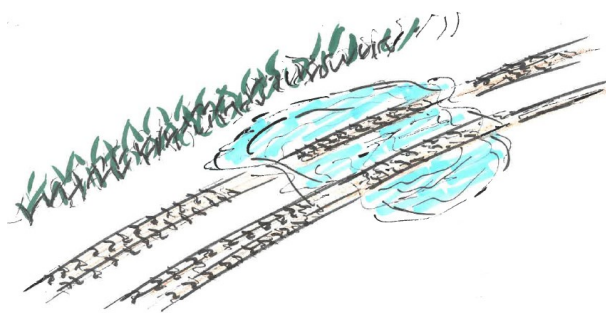

2

Maak een modderplek, waarmee de huiszwaluw een nestje kan bouwen.

3

Ze zijn gek op water en poep! Nou ja, vooral de insecten die dit aantrekt.

Tips & tricks

...dit wist je nog niet van de huiszwaluw

Ze bouwen hun **nestje van modder**.

Druppeltje voor druppeltje...

Zie je ze in mei weer vliegen? Dan hebben ze net **9.000 km gevlogen** vanuit zuidelijk Afrika!

1 zwaluw eet per week zo'n **50.000 muggen** en vliegjes voor je op!

Nestkommetjes zijn eenvoudig te verkrijgen en aan te brengen. Geen overstekende dakgevel? Misschien is er ruimte op het plein voor een heuse **huiszwaluwtil**...

Onverharde wegen bieden doorgaans voldoende modder, wanneer het heeft geregend. **Rommelige drinkplekken in de wei**, maken het ook lekker modderig!

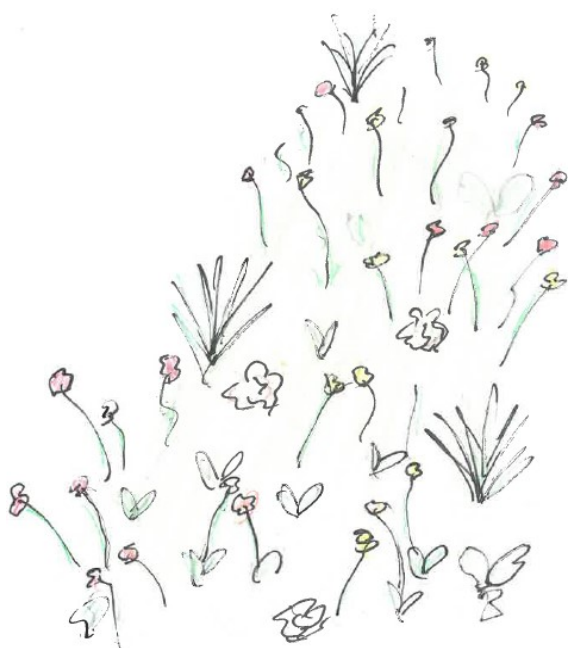
Haal het vee indien mogelijk (deels) op het erf en creëer een plek waar wat **mest mag blijven liggen**.

Richt watergangen rondom het erf natuurlijk in, met (deels) **flauwe oevers**.

Welkomstkaart Wilde bijen

Tips & tricks

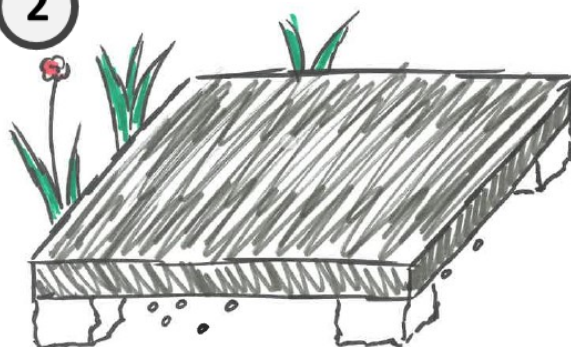

1

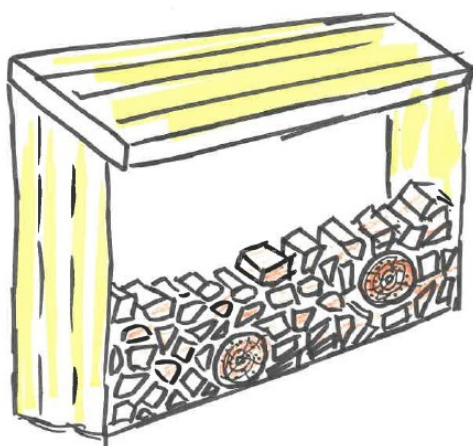
Leg bloemrijke borders of bloembakken aan. Gebruik hiervoor Hollandse bloemen!

Creëer kale (zand) grond voor bijen die nestjes graven. Leg een stoeptegels op 4 halve bakstenen in de bloementuin. Onverharde paden bieden voldoende plek!

2

Plaats enkele boomstammen met gaatjes in de tuin, hang een bijenhotel op of reserveer een klein deel van de haardhoutstapel voor houtblokken met gaatjes.

3

4

Zorg voor water! Bijvoorbeeld door het plaatsen van een waterschaal. Of hang de natte was tijdens warme dagen buiten te drogen.

...dit wist je nog niet van mij

- Gewone kleine wespbij -

'Dit bijtje legt zijn eitjes in het nestje van andere bijen. Net als een koekoek. Slim he? Dus help je andere bijen, dan help je deze bij.'

- Ranonkelbij -

'Dit is een kieskeurig bijtje; je ziet ze vrijwel alleen op boterbloemen!

- Kauwende metselbij -

'Waar de naam kauwende metselbij vandaan komt? Nou, de wanden van zijn nestje en het sluitpropje maakt deze bij van fijngekauwde planten. Een heel werk kan ik je vertellen!'

- Paardenbloembij -

Zandbijen zijn goede gravers! Gangen kunnen 5 tot wel 60 cm diep zijn.

Wilde bijen steken vrijwel nooit! Ze hebben geen bijenkorf om te verdedigen en vaak ook geen angel.

...dit hebben ze nodig

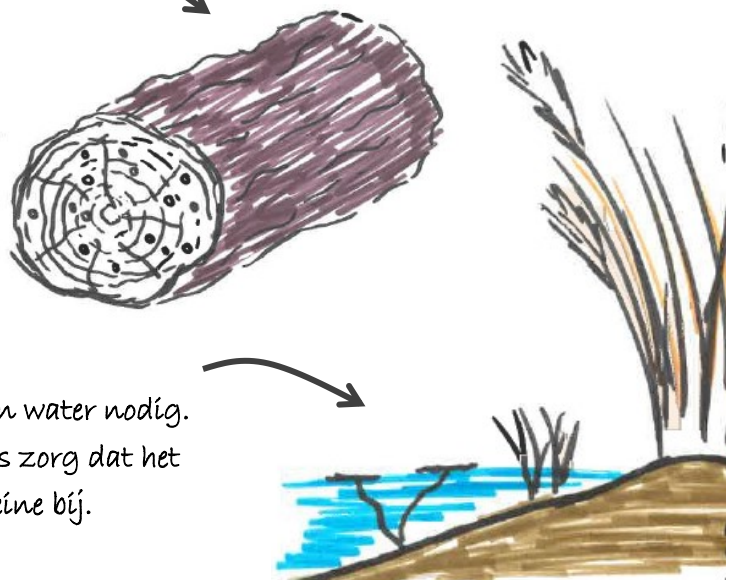
Wilde bloemen

Alle wilde bijen eten stuifmeel en nectar, van wilde Hollandse bloemen! Sommige van ons zijn erg kieskeurig... zorg in elk geval voor boterbloemen, distels en gele 'composieten', zoals paardenbloemen.

Nestgelegenheid

Sommige bijen bouwen nestgangen in kale zandgrond. Andere in kleine gaatjes, zoals in riet of dood hout. Maak daarom kale stukken (zand)grond, leg dood hout neer of plaats een bijenhotel.

Water

Om zo hard te kunnen werken, hebben wilde bijen water nodig. Maar pas op! Bijen kunnen snel verdrinken, dus zorg dat het water eenvoudig bereikbaar is voor een kleine bij.

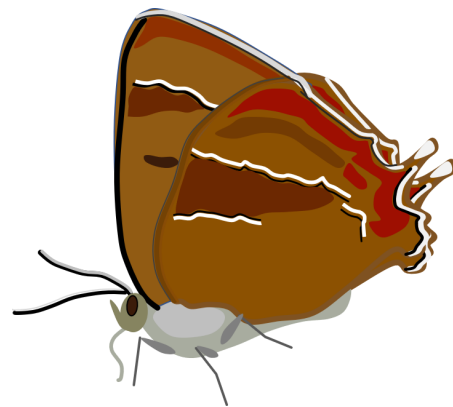
Welkomstkaart voor de Sleedoornpage

...zo krijg je ze op bezoek:

1

Zoals de naam aangeeft is de sleedoornpage onlosmakelijk verbonden met de sleedoorn.

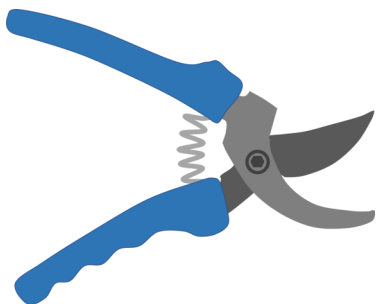

2

Ook pruimenbomen worden als waardplant gebruikt!

3

Onderhoud van de sleedoorn is belangrijk; snoei elk jaar ongeveer de helft van de haag.

...dit wist je nog niet van de sleedoornpage

Mannetjes verzamelen zich op een markante ontmoetingsboom. Van hieruit voeren zij dwarrelvluchten uit op zoek naar vrouwtjes.

Vooral de maatregelen leveren jou wat op; sleedoorns zijn goed in te zetten als heg en pruimenbomen geven heerlijke vruchten.

Tips & tricks

Vroeger werden sleedoorn- en meidoornhagen als natuurlijk prikkeldraad gebruikt. **Vervang een hek** of schutting daarom **voor een sleedoornhaag!**

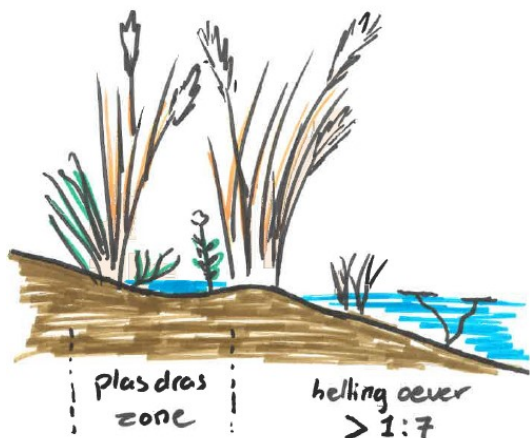
Voedsel **oogsten op het erf?** Plant een pruimenboom en het levert zowel jou als de sleedoornpage wat op.

De sleedoorn geeft prachtige bloemen! Knip er rijkelijk wat takken van af, **zo snoei je de struik zonder dat je het door hebt.**

Welkomstkaart voor de ringslang

...zo krijg je ze op bezoek:

1

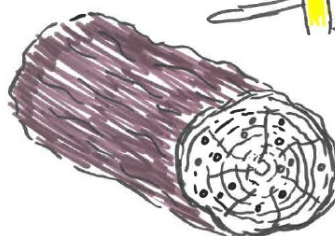
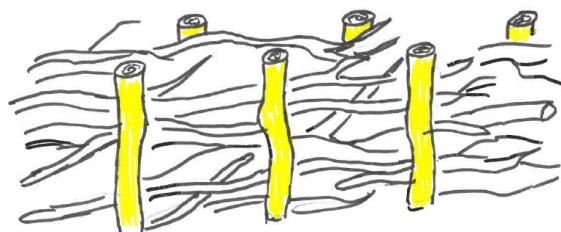
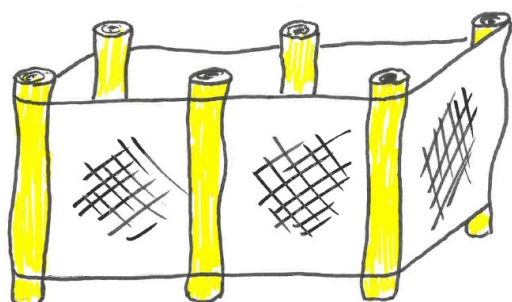
Ringslangen leven in en rond het water, waar ze op kikkers, visjes en muizen jagen.

2

In de winter verstoppen ze zich graag in holen, onder boomstammen, tussen stenenhopen of rommelige hoekjes.

3

Ze leggen hun eieren in 'broeihopen'! Dit zijn een soort composthopen, waarbinnen het lekker warm is.

...dit wist je nog niet van de ringslang

De ringslang kan 1.20 meter lang worden en is daarmee de grootste slang in Nederland!

Geen zorgen! Hij is niet giftig en bijt zelfs niet als hij wordt opgepakt.

Pak je hem toch op? Grote kans dat hij een erg stinkend goedje op je handen poept!

Ringslangen verstoppen zich graag ergens onder. Zelfs onder bergen afval en puinhopen!

Tips & tricks

Er moet water met natuurvriendelijke oevers in de buurt zijn. Voorzie greppels en slootjes (gedeeltelijk) van flauwe oevers.

Maak schuilplekken en een broedplaats voor de ringslang met tuinafval! **Zet 4-6 palen in de grond (1 meter uit elkaar) en span er kippengaas omheen.** Leg een paar grote takken op de bodem en vul verder op met tak, blad en tuinafval.

Een **houtwal of takkenril** maak je eenvoudig door het plaatsen van paaltjes, waartussen je takken opstapelt. Een mooie plek voor **snoeiafval!**

Een **rommelige plek** op het erf of achter de schuur? Laat liggen! Vul eventueel aan met **boomstammen of keien**. Ringslangen maken graag gebruik van de holletjes.